

М СМАРТ АКАДЕМИЙН ХҮҮХЭД ХАМГААЛЛЫН БОДЛОГО

Зорилго:

“М СМАРТ АКАДЕМ” -ИЙН суралцагч хүүхдүүдийг аливаа эрсдэл, бие махбодын болон бэлгийн хүчирхийлэл, үл хайхрах байдал, дарамт мөлжлөгөөс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах, эрүүл, аюулгүй, амар тайван суралцах орчинг бүрдүүлэхэд энэхүү хүүхэд хамгааллын бодлогын эрхэм зорилго оршино.

Хэрэгцээ шаардлага:

НҮБ-ын Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенц, Хүүхдийн эрхийн хамгаалах тухай Монгол улсын хууль, Хүүхдийн зуслангийн үйл ажиллагаа, Ерөнхий шаардлага MNS 5633:2019 стандарт, төвийн дүрэм, дотоод журам, ёс зүйн журам, хүүхэд хамгааллын нийтлэг бодлогын үндэсний болон олон улсын хууль эрх зүйн актуудын хэрэгжилтийг хангахад оршино.

Хүүхдийн эрх, үүрэг, хамгааллын талаарх ойлголт, нэр томьёо:

1989 онд батлагдсан НҮБ-н Хүүхдийн эрхийн тухай конвенц нь хүүхэд бүр эсэн мэнд амьдрах, хөгжих, хамгаалуулах, үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх, нийгэм соёлын амьдралд оролцох эрхийн хэм хэмжээг тогтоосон хүүхдийн эрхийн тухай цогц хууль бүхий баримт бичиг юм. /Энэхүү журамд НҮБ-ын ХЭК-н 19-р бүлгийг хамруулж үзэх бөгөөд хавсралтаар оруулав./

1. Хүүхэд хамгаалал
2. Хүүхэдтэй зүй бус харьцах
3. Хүүхдийн аюулгүй байдал
4. Болзошгүй эрсдэл
5. Нийгмийн орчин
6. Хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэл
7. Хүүхдийн мөлжлөг
8. Хүүхдийн оролцоо

Хамрах хүрээ: М смарт кодинг академ дагаж мөрдөнө. Үүнд:

- Удирдлага
- Багш нар
- Ажилтан, ажиллагсад
- Хамтрагч байгууллагын ажилтан, ажилчид

- Гэрээт ажилтан, ажилчид
- Зочид, эцэг эхчүүд

1. Хүүхдийн эрхийг дээдэлж, хүүхэд хамгааллын асуудлыг онцгой анхаарч ажиллана.
2. Хүчирхийлэн дарамтлах, мөлжих, үл хайхрах үйлдлийг таслан зогсоож, аливаа эрсдэлээс урьдчлан сэргийлэх, ажилтан албан хаагчдад хүүхдэд учирч болох эрсдэлийн талаарх ойлголт, түүнийг арилгах, ур чадвар эзэмшүүлэх сургалт зохион байгуулж баталгаажуулах.
3. Хүүхдийн нас сэтгэхүйн онцлог, хувийн байдлыг хүндэтгэн, тэдэнд үлгэрлэж, хөгжлийн хөтөлбөр, амьдрах ухааны сургалтуудыг тогтвортой үр дүнтэй аргаар явуулж чадахуйц мэдлэг, хандлага, ур чадвар бүхий хүний нөөцийг бүрдүүлж ажиллана.

Баримтлах зарчим

Энэхүү бодлогын баримт бичгийг дагаж мөрдөхдөө доорх зарчмуудыг баримтлана.

- Хүүхдийн язгуур эрх ашиг сонирхлыг дээдлэх
- Ялгаварлан гадуурхахгүй байх
- Хүүхдийн дуу хоолойг сонсох
- Нууцыг хадгалах
- Баримт нотолгоон дээр тулгуурлах
- Шударга хандах
- Ил тод түргэн шуурхай бодитой шийдвэрлэх

Албан хаагчдын ёс зүйн хэм хэмжээ:

Багш нар нь хүүхэдтэй ажиллахдаа дараах ёс зүйн хэм хэмжээг баримтлана.

- Хүүхдийн үзэл бодлыг сонсох, тэднийг өөртэй нь холбоотой шийдвэр гаргахад заавал оролцуулдаг байна.
- Хүүхэдтэй ажиллахдаа илэн далангүй, элгэмсэг дотно байж эцэг эх, асран хамгаалагчийг нь орлоно.
- Хүүхдийн сайн найз нөхөр зөвлөгч, туслагч, чиглүүлэгч нь байна.
- Хүүхдэд мэдээллийг хүлээн авах, дамжуулах, шийдвэрлүүлэх боломж олгоно.
- Хүүхэд авьяас чадвараа нээх, өөрийгөө хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.
- Хүүхдийн хэрэгцээг байнга судалж тодорхойлдог байна.
- Хүүхэдтэй ажиллахдаа бусдад ил тод байна.

- Хүүхдийн нэр төрийг хамгаалах, түүний зан төрх, хувь хүний мөн чанарыг хүндэтгэн харилцана.
- Аль болох эрсдэлгүй байдлаар ажлаа төлөвлөх болон ажлын байрыг зөв зохион байгуулна.

Манай академид ажиллаж байгаа багш нар, нийт ажиллагсад болон гэрээт, дадлагаар ажиллаж буй хүмүүс дараах үйлдлийг хийхийг хориглоно.

1. Ажилтнууд хоорондоо болон хүүхдүүдтэй харьцахдаа доромжилсон бүдүүлэг үг хэллэг хэрэглэх
2. Хүүхдийн дэргэд хэрэлдэх, нэгнийгээ муучлах зэрэг харилцааны таагүй уур амьсгал бүрдүүлэх
3. Хүүхдэд бие махбодын шийтгэл оногдуулах /цохих, алгадах, чимхэх, түлхэх, өшиглөх, удаан хугацаагаар зогсоох, гарыг нь өргүүлэх/ үйлдэл хийх
4. Хүүхдэд нэр хоч өгөх, нэр төрийг нь гутаан доромжлох
5. Хүүхдэд сэтгэл санааны дарамт учруулах, дарамтад оруулж болзошгүй үйлдэл хийх
6. Хүүхдийн нас сэтгэхүйн онцлогийг санаатайгаар үл хайхрах
7. Хүүхдийн эсрэг бэлгийн хүчирхийллийн хэлбэрүүдийг гаргах //
8. Архи, тамхи, согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис хэрэглэх, /уг үйлдэлд хүүхдийг татан оролцуулах/
9. Хууль бус үйлдлийг хүлээн зөвшөөрөх, татан оролцуулах /мөрийтэй тоглох, мөрийцөх/
10. Хэт зохимжгүй болон бэлгийн харьцаанд өдөөн хатгасан байдлаар хувцаслах
11. Хүүхдэд бэлгийн сэдэлтэйгээр орон зайд нь халдахгүй байх.
12. Хүүхдийг зөвшөөрөлгүй авч явах, олон цагаар хамт байх, гадуур хонуулах, ахуйн чанартай хувийн асуудлаа шийдэхэд ашиглах
13. Хүүхдийг ялгаварлан гадуурхах, ялгаж харьцах, бусдаас илүү онцгойлон халамжлах
14. Хууль бус аюултай, бусад хүүхдэд сөргөөр нөлөөлөхүйц хүүхдийн харгис зан авирыг уучлах, зөвтгөх, өөгшүүлэх, дуугүй өнгөрөөх
15. Хүүхдийг бие биендээ муулах, хүүхдэд багш ажилтан нарыг муулах, элдвээр хэлэх зэргээр буруу ойлголт төрүүлэх
16. Садар самуун байдлыг сурталчилсан кино үзвэр, ном сонин сэтгүүлийг ажлын байранд байлгах, хүүхдэд үзүүлэх
17. Хүүхдийн хувийн аливаа нууцыг чандлан хадгалах бөгөөд хүүхдэд хамаатай хувийн асуудлыг хоорондоо илээр хэлэлцэн ярилцах, зайлшгүй мэдэх шаардлагатай хүнээс бусад хүнд мэдэгдэхийг хориглоно.

Албан хаагчид хүүхэд хамгааллын асуудлын хүрээнд дараах үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Мэдлэгтэй байх: Хүүхдийн хүчирхийлэл, хүүхдэд учирч болох эрсдлийн талаар мэдлэгтэй байх ба энэ талын сургалтанд хамрагдсан байна. Хүүхдэд аливаа эрсдлээс өөрийгөө урьдчилан сэргийлэх талаар яриа таниулгыг ээлж бүрийн эхэнд хийж байна.

Таниулан ойлгуулах: Хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэл, хүүхдэд учирч болох эрсдлийн талаар ойлгуулан таниулах ба үл хайхрах түүнээс үүдэн гарах эрсдлийг хэрхэн арилгаж байх талаар зааварчилгааг тогтмол өгч байна.

Урьдчилан сэргийлэх: Хүүхдийн эрх зөрчигдсөн аливаа сэжиг таамаг илэрсэн, мэдээлэл ирсэн, хүүхэд өөрөө хүчирхийлэл дарамтын талаар мэдээлсэн бол асуудлыг мэдээллийн эх сурвалжийг хүлээн авсан ажилтан холбогдох удирдлагууд цаг алдалгүй мэдэгдэнэ. Асуудлыг хүлээн авсан удирдах ажилтан тухайн асуудлын мөн чанар, хүүхдэд учрах эрсдэл, үр дагавар, авах шаардлагатай арга хэмжээ зэргийг тодорхойлон үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах ба авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг түүнчлэн уг асуудалтай холбоотой хүмүүсийн мэдүүлсэн /хэлсэн/ зүйлсийг дэлгэрэнгүй бичиж тэмдэглэн баримтуулна.

Хариу арга хэмжээ авах: Хүүхэд дарамт хүчирхийлэлд өртсөн буюу өртөж болзошгүй нь мэдэгдвэл хүүхдийг хамгаалах, дэмжих, туслах арга хэмжээ цаг алдалгүй авч, тухайн хүүхдийн эрхийг бүхий л талаар хүндэтгэн ажиллана.

Асуудлыг хөндөх, мэдээлэх үе шат /арга зам/:

Мэдээлэх үйл явц: Хүүхдийн эсрэг гарсан аливаа хүчирхийлэл, дарамт, мөлжлөг, үл хайхрах зэрэг сэжиг зөрчил илэрсэн тохиолдолд захиргаа нь нуун дарагдуулах, хариу арга хэмжээ авахгүй байхаас зайлсхийж, нөхцөл байдлыг бодитоор үнэлэн, гарч болох сөрөг үр дагавраас урьдчилан сэргийлэх ажлыг шуурхай хийж гүйцэтгэнэ. Мэдээлэх үйл явц нь 2 төвшинд явагдана.

- a. **Байгууллагын түвшинд буюу байгууллага дотроо мэдээлэх-** шат дараалсан удирдлагын шугамаар мэдээлнэ.
- b. **Байгууллагаас гадагш мэдээлэх-** Байгууллага дотроо хэлэлцсэний дараа эсвэл яаралтай бусад арга хэмжээ авах шаардлагаас үүдэн мэдээллийг гадагш дамжуулна.

Хүүхэд хамгааллын бодлогын хүрээнд шийдвэрлэх боломжгүй буюу гэмт хэргийн шинжтэй, хүүхдийн эрх ноцтой зөрчигдсөн гэж үзвэл хуулийн байгууллагад хандаж шийдвэрлүүлнэ.

Мэдээллийн нууцыг хадгалах: Энэ бодлогыг хэрэгжүүлэх бүхий л үйл явцад нууцыг хадгалах шаардлагатай. Нууц хадгалах явдал хангалтгүй байснаас хүүхдийн хувийн амьдралд сөрөг нөлөө үзүүлэх түүнчлэн үйл явцад хамааралтай насанд хүрэгчдийн хувьд ч ноцтой үр дагавар учирч болох тул хамгаалах хариу арга хэмжээ авна.

Аливаа асуудалд илэрсэн, мэдээлэл ирсэн, хүүхэд хүчирхийллийн тухай мэдэгдсэн даруйд нь цаг алдалгүй 24 цагаас хэтрэхгүй тэмдэглэл хөтлөх ёстой. Тэмдэглэлд гарын үсэг зурж, он сар, өдрийг тавьсан байна.

Мэдээллийг ил гаргах, дахин хэлэлцэх хэрэгтэй бол тухайн хүүхэдтэй зөвлөлдөх бөгөөд цаашид болох үйл явц, гарах үр дүнгийн талаар тодорхой мэдээллийг урьдчилан уг хүүхдэд болон түүний асран хамгаалагчдад өгнө.

Тэмдэглэл нь аль болох дэлгэрэнгүй, үнэн зөв байх шаардлагатай бөгөөд тухайн мэдээллийг өгч байгаа хүүхэд, хүн яг юу гэж хэлсэн, хаана байж байхдаа хэлсэн зэргийг тусгана. Мөн гуравдагч этгээд мэдээллэсэн үү, хүүхэд өөрөө хэлсэн үү, тухайн үед хэн байлцсан, үйл явдал ямар дарааллаар болсон гэх мэтийг оруулна. Хийгдсэн бүх арга хэмжээг баримтжуулна.

Тэмдэглэлийг түгжээтэй газарт хадгалж, тэмдэглэлийн нууцыг хадгалахад удирдлагууд онцгой хариуцлага хүлээнэ. Хүүхдийн эсрэг зөрчлийн тэмдэглэлийг зөвхөн холбогдох ажилтнууд уншиж танилцах эрхтэй.

Мэдээллийг амаар, шуудангаар, электрон шуудангаар гэх мэт аргуудаар дамжуулахдаа нууцыг алдахгүй байхад анхаарна.